امروزه تلاش شده که با توجه به عوارض جانبی و مقاوم شدن میکروب‌ها به آنتی‌بیوتیک‌ها داروهایی جایگزین آنها شود تا بشر از مصرف آنتی‌بیوتیک بی‌نیاز گردد. از جمله آنها پروبیوتیک‌ها که محصولی از میکروارگانیسم‌های زنده غیربیماری‌زاد هستند که به علت داشتن فعالیت ضدمیکروبی به عنوان یک مکمل غذایی کاربرد فراوان در انسان و حیوانات می‌توانند داشته باشند. امروزه از قارچ‌های تک سلولی (مخمرها) به عنوان پروبیوتیک استفاده می‌شود. همچنین دانشمندان در حال ساخت موادی هستند که مانع اتصال زنجیره‌های میکروبی به یکدیگر و ایجاد کلونی شوند.

نکاتی که در هنگام تجویز و مصرف آنتی‌بیوتیک باید به آن توجه شود:

- هرچند میکروب‌های محیط دهان فراوان هستند اما این میکروارگانیسم، فلور میکروبی نرمال دهان بوده و خطرزاد نیستند زیرا عوامل پاتوژن مثل استافیلوکوک طلایی که در سایر نقاط عفونت‌های خطرناکی را ایجاد می‌کنند به ندرت در دهان و فک‌ها ایجاد بیماری می‌نمایند. بدین ترتیب دادن آنتی‌بیوتیک بدون جهت به بیمار به علت آزار فلور میکروبی نرمال دهان واکنش‌های ناخواسته‌ای را سبب می‌شوند و در اثر حذف فلور نرمال تکثیر عوامل پاتوژن افزایش می‌یابد و رده مقاوم باکتریها را به وجود می‌آورد.

موارد تجویز آنتی‌بیوتیک در دندانپزشکی

۱. درمان عفونت‌های دهان و دندان با شروع حاد

۲. وجود ترشحات چرکی

۳. تریسموس

۴. لنفا (نوبافی، تب و تاکیکاردی)

۵. پروفیلاکسی در بیمارانی که مستعد اندوکاردیت باکتریالی هستند.

۶. پروفیلاکسی در بیمارانی که سیستم ایمنی آنها بر اثر بیماری یا دارودرمانی ضعیف شده است.

۷. پیشگیری از عفونت بعد از عمل در جراحی‌های وسیع

۸. درمان ژنژیویت حاد

۹. عفونت حاد لثه

۱۰. درمان عفونت‌های شدید

۱۱. در اعمال جراحی دندانپزشکی و کشیدن دندان در برخی از بیماری‌های سیستمیک

۱۲. در شکستگی‌های فک

موارد عدم تجویز آنتی‌بیوتیک در دندانپزشکی

۱. آبسه مزمن محدود شده

۲. آبسه خفیف و محدود وستیولار

۳. استریل کردن کانال دندان به منظور روت کانال تراپی (عصب کشی)

۴. تجویز آنتی‌بیوتیک پروفیلاکتیک پس از کشیدن دندان در افراد نرمال

۵. در دندان نکروتیک که پس از باز کردن پالپ چرک از آن خارج شده ولی بیمار علائم تورم و تب ندارد.

موارد نیاز به درمان پروفیلاکسی آنتی‌بیوتیک در دندانپزشکی

به طور کلی اعمال دندانپزشکی که منجر به باکتریمی می‌شود در بیماران زیر نیاز به پروفیلاکسی است.

۱. پیشگیری از اندوکاردیت عفونی در بیماران با عوارض :

الف) روماتیسم قلبی همراه با عدم کارآیی دریچه قلب

ب) ناهنجاری مادرزادی قلب

پ) بیماری اکتسابی دریچه‌ای

ت) دریچه مصنوعی قلب

ج) پرولاپس دریچه میترال

چ) سابقه ابتلا به اندوکاردیت در گذشته

۲. افرادی که همودیالیز کلیوی می‌شوند دارای شنت‌های شریانی وریدی هستند.

۳. افراد دیابتی

۴. بیمارانی که طحالشان برداشته شده است.

۵. در افراد مبتلا به آنمی سلول داسی شکل، تالاسمی ماژور

۶. بیماران مبتلا به لوسمی و لنفوم

۷. بیمارانی که عمل پیوند اعضا شده‌اند.

۸. بیمارانی که جراحی روده شده‌اند.

۹. افرادی که مفاصل مصنوعی دارند.

۱۰. بیمارانی که دچار عفونت **HIV** هستند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

درمان‌های دندانپزشکی که احتمال ایجاد باکتریمی را سبب شده و قبل از انجام آنها باید پروفیلاکسی با آنتی‌بیوتیک انجام شود:

۱. درآوردن دندان

۲. درمان پریودنتال از جمله جراحی، جرمگیری و پروپ کردن

۳. کاشتن مجدد دندانهایی که از حفره خود خارج شده‌اند

۴. کار گذاشتن ایمپلنت‌های دندان در فک

۵. درمان ریشه دندان

۶. گذاشتن بندهای ارتودنسی

۷. تزریق بی‌حسی در پریودنتال لیگامان

۸. هر درمان دیگر که با خونریزی همراه است.

موارد عدم نیاز به پروفیلاکسی آنتی‌بیوتیک در دندانپزشکی

۱. پیوند عروق کرونر

۲. انفارکتوس میوکاردوآنژین صدری

۳. بیماران با سوفل در دوران بچگی یا حاملگی که در حال حاضر از بین رفته است.

۴. تزریق موضعی بی‌حسی

۵. ترمیم بالای لثه که ایجاد خونریزی نمی‌کند.

۶. افتادن خودبخودی دندانهای شیری

۷. تصحیح ساده دستگاههای ارتودنسی

۸. پرولاپس دریچه میترال بدون نارسایی آن

۹. تب روماتیسمی بدون اختلال فانکشن دریچه‌ها

۱۰. باتری قلبی

۱۱. درمان ریشه دندان با حصول اطمینان از خارج نشدن اینسترومنت از آپکس دندان

۱۲. قالب‌گیری ساختن پلاک ارتودنسی یا دندان مصنوعی

۱۳. فلورایدتراپی

۱۴. ساخت و گذاشتن پست

۱۵. گرفتن رادیولوژی از دهان

۱۶. برداشتن بخیه

۱۷. بستن رابردم

۱۸. تزریق داخل کانال

منابع :

۱. **فارماکولوژی نوین دندانپزشکی، دکتر علی اکبر فروتن، ۱۳۸۶**

۲. **داروهای ژنریک ایران با مراقبت‌های پرستاری، محمد آبگون، ۱۳۸۸**

بسمه تعالی

عنوان:

نکاتی در مورد مصرف آنتی بیوتیک در دندانپزشکی

تهیه و تنظیم

زهرا تابنده

دفتر پرستاری

دانشکده دندانپزشکی

فروردین ۱۳۹۰

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com